

Suat Hayri Ürgüplü (1903-1981)

Hukukçu, Diplomat, Siyasetçi.

30 Temmuz 1903'te Şam'da dünyaya gelen Ali Suat Hayri Ürgüplü'nün babası Şeyhülislamlık, Şura-yı Devlet Başkanlığı, Evkaf ve Adliye Nazırlığı, Ayan Üyeliği ve Niğde Mebusluğu görevlerinde bulunmuş olan Hayri Efendi (1867-1922), annesi Munise Hanım'dır (ö. 1963). Suat Hayri Bey'in büyük babası Trablusgarp Evkaf Müdürlüğünde bulunmuş Abdullah Avni Efendi olup kendisi Ürgüp Kadısı İbrahim Efendi'dir oğlu, Nakibüleşraf Kaymakamı Abdullah Efendi'nin torunudur. Ailenin kökleri Karamanoğulları'na kadar uzanmaktadır. Hakkı Bey'in kardeşi, Doç. Dr. Münip Hayri Bey'in ağabeyi olan Suat Hayri Ürgüplü, İstanbul Barosunda avukatlık yaptığı sırada Yanya muhacirlerinden Hikmet Kızılay'ın kızı İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunu Zeynep Nigar Hanım ile tanışıp evlenmiştir. Ekonomist Hayri Suat Ürgüplü'nün (1936-2017) babasıdır. Çocukluğu Şam'dan sonra babasının görevi dolayısıyla Selanik ve akabinde de Manastır'da geçen Ali Suat Hayri Bey, ilk eğitimini Maarif Güneşinde almış, daha sonra Nişantaşı İngiliz Mektebi'nde, okulunun kapanması üzerine de Tevfik Fikret'in önerisiyle [Galatasaray Lisesi](#)'nde öğrenim görmüştür. Bu eğitimi yatılı olarak ilk önce üç kardeş birlikte alsalar da daha sonra Hakkı Bey'in Almanya'ya gönderilmesi üzerine kardeşi Münip Bey ile beraber okumaya devam etmişlerdir. [Galatasaray Lisesi](#)'nin son sınıfında iken, babasının Malta'da sürgünde olması nedeniyle yaşadıkları ekonomik problemlerle eğitimi sıkıntıya girmişse de Mustafa Kemal Paşa'nın biriken borçları ödemesiyle iki kardeş eğitimi devam ettirebilmiştir. Ortaöğretiminin kalan kısmını ise 1923'te parasız yatılı olarak [Galatasaray Lisesi](#)'nde tamamlayan Ürgüplü, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne kaydolmuş, Atatürk'ün emriyle başlatılan Avrupa'ya öğrenci gönderilmesi programı kapsamında beden eğitiminde eğitim görmesi uygun görülürse de başka alanda eğitim alma talebi kabul görmediğinden Fransa'dan geri dönmüştür. Hukuk Fakültesi öğrencisi iken temin ettiği kitaplarla Paris Hukuk Fakültesi derslerini de takip eden ve bu arada babası Malta'dan "varlıksız ve sağlıksız" döndüğü için ailesinin ekonomik sıkıntıları sebebiyle çalışmak durumunda kalan Ürgüplü, ilk olarak Tahtakale'deki bir İngiliz telefon şirketinde ambar katipliği yapmıştır. Daha sonra Sanayi ve Maadin Bankası'nın katiplik sınavlarını kazanarak burada çalışmaya başlamıştır. Bu görevindeyken bir yandan da Hüseyin Cahit Yalçın'ın Tanin ve İsmail Müştak Bey'in İstiklal gazetelerine ajanslardan Fransızca çeviriler yapmıştır. Yine aynı dönemde Spor Alemi ve Türkiye Spor Mecmuası dergilerinde muhabirlik yapan Ürgüplü'nün aynı dergilerde yazıları da yayımlanmıştır. 1926 senesinde üniversiteden mezun olduktan sonra Lozan Antlaşması kapsamında kurulan Muhtelit Hakem Mahkemelerinde 1926-1929 yılları arasında ahd-i katiplik yapmış; Dışişleri Bakanlığı için burada görülen davaları tercüme etmiştir. 1929 yılı itibariyle İstanbul Birinci Ticaret Mahkemesi Hakimliğine getirilen ve 1932'ye kadar bu görevde kalan Ürgüplü, akabinde İstanbul İstinaf Mahkemesi'ne atanmıştır. Üç sene de burada görev aldıktan sonra ilk olarak Bursa, ardından İstanbul Barosuna kayıtlı olarak serbest avukatlık yapmaya başlamış, bu sırada evlenmiştir. Eş zamanlı olarak Emniyet Sandığı Müşavir Avukatlığında da bulunan Suat Hayri Ürgüplü, Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün *Meclise birkaç istidatlı genç adam alalım* sözleri üzerine Mardin Milletvekili İrfan Ferit Alpkaya ile Maliye Bakanı Abdülhalik Renda'nın önermesiyle 1939 Genel Seçimleri ile siyasete atılmıştır. Öncesinde siyasi bir bağlantısı olmadığı için ilk olarak Beyoğlu Evliya Çelebi Parti Ocağı'na kaydı yapılan Suat Hayri Ürgüplü, daha sonra İnönü tarafından Kayseri'den on bir kişilik deneme listesine konulmuştur. Bu durumun kardeşiyle arasını açtığını belirten Ürgüplü'nün kardeşi Münip Bey ise 1957 Genel Seçimleri ile DP Nevşehir Milletvekili olarak Meclis'e girmiştir.

İstememesine rağmen zoraki olarak siyasete yönlendirildiğini söyleyen Suat Hayri Bey, 1939 Genel Seçim neticelerine

göre birinci sıradan Kayseri Milletvekili seçilerek TBMM'nin VI. Döneminde bu ili temsil etmiştir. VI. Dönemde Adalet ve Bütçe Komisyonlarında görev alan Ürgüplü, Adalet Bakanlığı, Tapu Kadastro ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü bütçelerinin raportörlüğünü de yapmıştır. Aynı zamanda 31 Ağustos 1942'de İzmir Milletvekili Reşat Mimaroğlu'nun CHP İstanbul Vilayet İdare Heyeti Reisliğinden istifa etmesiyle bu göreve getirilmiştir. Bu süreçte İstanbul İl Başkanı ve Parti Müfettişi olan Ürgüplü, parti müfettişliğinin bakanlık yolunu açtığını söylemiştir ki sonraki dönemde bakanlık koltuğuna oturduğu görülmektedir. Suat Hayri Ürgüplü, TBMM'nin VI. Döneminde sekiz ayrı konu ile ilgili söz almış, genel olarak farklı kurumlara ait bütçeler ve vergilerle ilgili, Avukatlık Kanunu ve Madenlerin Aranma ve İşletilmesi Kanunu değişikliklerine dair konuşmalarda bulunmuştur. 1943 Genel Seçimleri ile VII. Dönemine giren TBMM'de yine Kayseri milletvekili olarak yerini alan Suat Hayri Ürgüplü, bu dönemde de TBMM Oturumlarında sekiz kez söz almıştır. Memduh Şevket Esendal'ın CHP Genel Sekreteri olduğu süreçte alınan kabine üyelerinin gençleştirilmesi politikası kapsamında 9 Mart 1943'te 14. Hükümetin Gümrük ve Tekel Bakanlığı'na getirilen Ürgüplü'nün VIII. Dönemde Meclis'te yaptığı konuşmaların hepsi getirildiği bakanlığın konularıyla ilgili olmuştur. Bu bağlamda özellikle Tekel Genel Müdürlüğü ile ilgili meseleler nedeniyle konuşan Ürgüplü'nün bu dönemdeki görevleri arasında Anadolu Kulübü yönetim kurulu üyeliği de bulunmaktadır. Ürgüplü, yaklaşık üç sene bulunduğu bakanlık makamından 13 Şubat 1946 tarihinde istifasını vermiştir. Tekel Genel Müdürlüğü ile Kibrit ve Çakmak Tekeli Geçici İşletmesi'nde "satış, satın alma ve ihale yolsuzlukları" sebebiyle 15 Kasım 1946 itibarıyla Adalet ve Anayasa Komisyonları tarafından soruşturmaya tabi tutulan Ürgüplü, işlemlerin daha sağlıklı yürütülmesi adına bakanlıktan çekilmiş, hakkında yayınlanan ağır ithamlar nedeniyle Meclis'ten Yüce Divan'a sevk edilmesi talebinde bulunmuştur. Soruşturma neticesinde 1567 sayılı kararla 10 Kasım 1947 tarihinde yargılanmak için TBMM'den Yüce Divan'a sevk edilen Ürgüplü, yaklaşık bir sene süren yargılamaların ardından 22 arkadaşıyla beraber 5 Ekim 1948'de suçla ilgisi bulunmadığına karar verilerek aklanmıştır. Beraat etmesinin ardından yeniden avukatlığa başlayan Suat Hayri Ürgüplü'ye 1950 Genel Seçimleri öncesinde CHP'den Cevdet Kerim İncedayı ve Fazıl Şerafettin Bürge aracılığı ile milletvekili adaylığı teklif edilmişse de kendisinin haksız yere Yüce Divan'a gönderildiğine ve beraat ettiği için memnun olduğuna dair beyanname yayınlanması şartı ile bunu kabul edebileceğini bildirmiştir. Ancak bu şart yerine getirilmediği için CHP'nin teklifini kabul etmemiştir. Aynı süreçte Adnan Menderes, Fevzi Lütfi Karaosmanoğlu ve Fuat Köprülü'nün şahsen ve yine Celal Bayar'ın imzalayıp gönderdiği bir mektup vasıtasıyla DP'nin Kayseri listesinden bağımsız aday olması için getirdikleri teklifleri ise kabul etmiştir. Nihayetinde 14 Mayıs 1950 Genel Seçimleri ile yeniden siyasete dönen Suat Hayri Ürgüplü, Demokrat Parti'den bağımsız Kayseri Milletvekili seçilmiştir. Ürgüplü'nün bundan sonraki tüm siyasi yaşamı aynı düzen üzerinde olmuş, milletvekilliklerinde bağımsız kalmayı tercih etmiştir. IX. Dönem TBMM'de Dışişleri Komisyonu üyeliği de yapan Ürgüplü'ye 1952'ye kadar Başbakan Menderes tarafından DP'ye girmesi ve bakanlık alması için teklif götürülmüşse de bağımsız kalma noktasında ısrarcı olmuştur. Bunun üzerine aynı dönemde Avrupa Konseyi İstişari Meclisi'nin Türk Grubu Başkanı olarak görevlendirilmiştir. Bu ilk Türk heyetinin başkanı olarak tayin edilen Suat Hayri Ürgüplü aynı zamanda Avrupa Konseyi'nin ilk Türk başkan yardımcısı olmuş ve bu mevkide üç sene görev yapmıştır. Ayrıca TBMM Başkanvekilliği de yapan Ürgüplü, 1950'de Dublin ve 1951'de de İstanbul'da düzenlenen Uluslararası Parlamentolararası Birlik Konferanslarında da Türkiye'yi temsil etmiştir. IX. Dönem Milletvekilliği esnasında on bir defa söz alan Ürgüplü'nün bu dönemde verdiği tek beyanat Avrupa Konseyi İstişari Meclisi toplantısıyla ilgilidir. Sunduğu tek takrir ise milletvekilliğinden çekilmesine dair olmuştur. Çünkü Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın teklifini kabul etmesiyle 25 Ekim 1952'de Bonn Büyükelçiliğine tayin edilmiştir.

Suat Hayri Ürgüplü, 29 Ekim 1952'de başladığı Bonn Büyükelçiliği görevini 26 Eylül 1955'e kadar devam ettirmiştir. Almanya ile ekonomik ilişkilerin iyileşmesi üzerine buradaki amaca ulaşıldığı için Londra'ya tayin edildiğini söyleyen

Ürgüplü, Kıbrıs meselesinin giderek daha da problemlili bir hal alması üzerine İngilizlere ve İngiliz Hükümetine ilgili konuları anlatması için 15 Eylül 1955'te Londra Büyükelçiliği'ne atanmıştır. Suat Hayri Ürgüplü'ye göre 28 Eylül'de başladığı bu göreve atanmasında Avrupa Konseyi'ndeki sözü geçen isimlerle ve Avam Kamarası üyeleriyle kurduğu dostluğun etkisi bulunmaktadır. Yaklaşık iki yıl bu görevde bulunan Ürgüplü, henüz Londra'daki görevi başlamadan önce, Bayar ve Menderes'in uygun görmesi ile Clarence House'taki toplantıya Fatin Rüştü Zorlu ile birlikte delege olarak katılmıştır. Yani 6-7 Eylül Hadiseleri olduğu süreçte kendisi Londra'dadır. Suat Hayri Ürgüplü, bu dönemde Londra'da düzenlenen Yakındoğu, Akdeniz ve Kıbrıs, Akdeniz ve Süveyş Konferanslarında da Türkiye Delegatesi olarak yer almıştır. 1957'nin mart ayına kadar Londra Büyükelçisi olarak görev yapan Ürgüplü daha sonra kendi ifadesiyle Türkiye'nin mali kaynak ihtiyacının giderilmesi için 25 Mart 1957'de Washington Büyükelçiliği ile görevlendirilmiştir. Bununla ilgili olarak *para bulmak için Türkiye'yi ve Anadolu'yu iyi tanıyan, iktisadi devlet teşkilatı müzakerelerinde senelerce çalışmış, raporları incelemiş bir insan olarak Bonn'dan ve Londra'dan sonra da Amerika'ya gönderilmekte yarar düşünülerek beni seçtiler* açıklamasını yapmıştır. ABD'de bulunduğu süre zarfında Ankara'dan verilen yetkiyle yardım ve finansal destek konularında iki ülke arasında yapılan anlaşmalara imza atması, Ürgüplü'nün ifadelerinin doğruluğunu göstermektedir. 23 Mart 1960'a kadar Washington Büyükelçiliğinde kalan Ürgüplü'nün bir sonraki ve son büyükelçilik vazifesi ise 31 Mart 1960'ta başlamış ve 20 Temmuz 1960'a kadar Madrid Büyükelçiliği yapmıştır. Bu tarihte merkeze alınan Ürgüplü, Merkez Müşavirliği görevinde bulunmuştur. 27 Mayıs sonrasında Yassıada Mahkemelerinde Fatin Rüştü Zorlu ve Emin Kalafat ile ilgili olarak tanıklığına başvuru Ürgüplü, bir kararnameyle 4 Mart 1961 tarihinde emekliye sevk edilmiştir. Bu karara üzölmekle birlikte Cemal Gürsel'in *üç ay sonra seçim var* sözleri üzerine gelecek seçimler için hazırlık yapmıştır.

Ürgüplü, 15 Ekim 1961'de yapılan seçimlerle siyasete geri dönerek Adalet Partisi'nden bağımsız aday olmuştur. Adalet Partisi kurulmadan önce kendisine genel başkanlık teklif edildiğini, Ragıp Gümüşpala'nın vefatından sonra da yine aynı teklifin yapıldığını söyleyen Ürgüplü, Yüce Divan'da yaşadıklarından dolayı bir partiye bağılı olmama prensibi nedeniyle bunları kabul etmediğini belirtmiştir. Nihayetinde Kayseri Senatörü olarak göreve başlayan Suat Hayri Ürgüplü, senato başkanlığı için en güçlü isim olarak görülürken Adnan Menderes'in yakın arkadaşı olduğu ve Adalet Partisi'ne yakın durduğu için Sıtkı Ulay tarafından aday olmaması istenmiştir. Bu nedenle politikayı bırakma kararı alan Ürgüplü, İsmet İnönü'nün ısrarıyla giyaben Cumhuriyet Senatosu'nun ilk senato başkanı seçilmiş ve kendisine daha sonra haber verilmiştir. Suat Hayri Ürgüplü'nün Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı, seçildiği tarih olan 26 Ekim 1961'den başlayarak 6 Kasım 1963 tarihine kadar devam etmiştir. Yapılan seçimlerle makamını Enver Aka'ya devreden Ürgüplü'nün Cumhuriyet Senatosu Başkanlığında iken gerçekleştirdiği en mühim faaliyetlerinden biri SSCB ziyaretidir. 29 Mayıs-13 Haziran 1963 tarihleri arasında yapılan bu ziyarette Ürgüplü'nün rotasında Moskova, Leningrad (St. Petersburg), Bakü, Taşkent, Semerkant ve Sibiryaya yer almıştır. Ürgüplü, SSCB seyahatine katılan 18 milletvekili ile senatörü her partiden temsilcilerin bulunmasına dikkat ederek belirlediğini söyleyerek tarafsız davrandığına dikkat çekmiştir. Senato Başkanlığı görevinin sona ermesinden hemen sonra siyasete dönmesi için bir takım girişimlerde bulunulmuşsa da teklifleri kabul etmeyen ve senatörlüğünü sürdüren Suat Hayri Ürgüplü, 1965'te üçüncü koalisyon hükümetinin devrilmesinden sonra partilerin *"bağımsız başbakan"* fikri doğrultusunda Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel tarafından hükümeti kurmakla görevlendirilmiştir. Bunun üzerine 23 Şubat 1965'te başbakanlık görevine getirilmiş, Adalet Partisi, Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi, Yeni Türkiye Partisi ve Millet Partisi üyelerinden oluşturduğu koalisyon kabinesi, 25 Şubat'ta Gürsel tarafından kabul edilmiştir. 4 Mart 1965'te de oylamaya katılan 432 milletvekilinden 231'inin kabulü ile güvenoyu alan Ürgüplü Kabinesi, 22 Ekim 1965 tarihine kadar görevde kalmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin on birinci başbakanı olan Ürgüplü, Dörtlü Koalisyon Hükümeti ile 1965 genel seçimlerine değin sürdüğü görevinde, seçimlerin

tarafsız yapılabilmesi için uygun ortamın oluşturulması amacıyla hareket etmiş ve bunu başarıyla yerine getirmiştir. Bu dönemde Millet Meclisi'nde dokuz defa söz almış, bir de önerge sunmuştur. Seçimlerin öncesinde SSCB Bakanlar Kurulu Başkanı Alexei Kossigin tarafından ailesiyle beraber davet edilmesi üzerine Ürgüplü, bir kez daha bu ülkeye gitmiştir. Suat Hayri Ürgüplü'nün gezisi, İsmet İnönü'nün 1932'de gerçekleştirdiği ziyaretin ardından başbakanlık düzeyinde ikinci ziyaret olmuş ve 33 yıl aradan sonra düzenlenmiştir. 9-16 Ağustos 1965 tarihleri arasında yaşanan ve siyasilerden, bürokratlardan ve gazetecilerden ibaret geniş bir heyetle yapılan SSCB ziyareti esnasında toplantıların ana konusunu Kıbrıs'a dair gelişmeler oluşturmuştur. Yanı sıra kurulacak bazı fabrikalar ile Aliağa Rafinerisi ve Arpaçay Barajı hakkında da görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ürgüplü, başbakanlığı döneminde ayrıca İkinci Asya-Afrika Konferansı'nda Türkiye'yi temsil etmek için Cezayir'e de gitmiştir. 1965 Genel Seçimleri ile başbakanlığı sona eren ve senatörlüğe devam eden Ürgüplü, yeni başbakan Süleyman Demirel'in davetiyle Almanya seyahatine giden heyet içinde yer almıştır. Suat Hayri Ürgüplü, ayrıca Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil ile Yugoslavya gezisine katılmış, Varşova Büyükelçiliğinin daveti üzerine Polonya'da da hazır bulunmuştur. Cumhuriyet Senatörlüğü, 5 Haziran 1966 tarihinde yenilenen üçte bir seçimleriyle sona eren Suat Hayri Ürgüplü, iki gün sonra yeni Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay tarafından, cumhurbaşkanı kontenjanından tekrar Cumhuriyet Senatosu üyeliğine atanmıştır. Bu senatörlüğü döneminde Dışişleri, Turizm ve Basın-Yayın Komisyonu üyelikleri ile başkanlıklarında bulunmuştur. 1-6 Aralık 1966 tarihlerinde Cevdet Sunay'ın Tunus gezisinde de kendisine eşlik etmiştir. 1970'te Demokratik Parti'nin kurulması aşamasında Ferruh Bozbeyliden önce kendisine başkanlık teklif edildiğini ama önceki nedenlerle bu teklifi de kabul etmediğini söyleyen Ürgüplü'nün 7 Haziran 1966'da başladığı Kontenjan Senatörlüğü vazifesi, 5 Haziran 1972'de süresinin dolması ile sona ermiştir. Bu tarihten kısa bir süre önce, Nihat Erim'in çekilmeyi düşündüğü bir süreçte, 29 Nisan 1972'de Fahri Korutürk'ün tesiriyle Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay tarafından hükümeti kurmakla görevlendirilmiştir. Ancak Ürgüplü'nün kurduğu kabine, Sunay'ın gönderdiği *Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 102. Maddesi uyarınca teşkil eden üyelerini seçerek tanzim ettiğiniz Bakanlar Kurulu listesini inceledim. Bu listede belirtilen Bakanlar Kurulunun bir bütün halinde 12 Mart 1971 tarihli muhtıranın icapları ve cari durumun şartlarıyla bağdaşır bir nitelik taşımadığı kanaatine vararak atanmasını uygun görmedim* mektubu ile, 13 Mayıs 1972'de veto edilmiştir. Onay görmeyen kabine üzerinde değişiklik yapılması istense de Ürgüplü bunu kabul etmemiş ve görevi devretmiştir.

1972'nin haziran ayında senatörlüğünün sona ermesi ile siyasetten de çekilen Suat Hayri Ürgüplü'nün sporla bağlantısı ise hiçbir zaman kopmamıştır. Lise yıllarında futbol ile ilgilenen ve daha sonra Galatasaray Genç Takımında yer alan, takım kaptanlığı yapan Ürgüplü, atletizmle de uğraşmış ve dereceler almıştır. İlerleyen yaşlarında ise tenis oynadığı bilinmektedir. Ayrıca kendisi 1924 senesinde kurulan Dünya Spor Yazarları Birliği AIPS'e üye olan ilk Türk spor yazarıdır. Öğrenciliği döneminde spor muhabirliği ve yazarlığı yapan Ürgüplü'nün 1927'de "Şa Şa Şa" ismiyle bir spor dergisi yayınladığı da bilinmektedir. Suat Hayri Ürgüplü, Galatasaray Spor Kulübü Yönetim Kurulunda da görev almış, Gümrük ve Tekel Bakanlığı sırasında Ali Sami Yen Stadyumunun yapılmasına büyük katkıda bulunmuştur. Ayrıca Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı'nın ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün TBMM raportörlüklerini yürütmüştür. Galatasaray Spor Kulübü Divan Kurulu Üyesi Ürgüplü'nün adı 1960'ta kulüp başkanlığı için de geçmiştir. Aynı şekilde 1968'de de Kulüp Başkan Adaylığı teklif edilmiştir. Ancak sağlığı ve Ankara'daki işlerinin yoğunluğu gerekçeleriyle bu teklifi kabul etmemiştir. Milletlerarası Hukuk Enstitüsü tarafından fahri hukuk doktorasına layık görülen, Fransızca, İngilizce ve Almanca bilen Suat Hayri Ürgüplü, on üç senedir mustarip olduğu kalp rahatsızlığının bir neticesi olarak geçirdiği kalp krizi sonucu 26 Aralık 1981 tarihinde Beyoğlu İlyayardı Hastanesi'nde vefat etmiş, naaşı Zincirlikuyu Mezarlığı'na defnedilmiştir.

Selma GÖKTÜRK ÇETİNKAYA

KAYNAKÇA

Arşiv Belgeleri, Resmi Yayınlar ve Tutanaklar

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (CA).

CA, 490.1.0.0/385.1630.5.

CA, 30.18.1.2/145.120.15.

CA, 30.18.1.2/151.78.6.

CA, 30.18.1.2/152.33.16.

CA, 30.11.1.0.0/283.18.16.

CA, 30.18.1.2/159.11.11.

CA, 30.1.0.0/54.329.6.

CA, 30.18.1.2/186.32.9.

CA, 30.18.1.2/187.40.9.

Cumhuriyet Senatosu Tutanak Dergisi, Toplantı Yılı 1, Cilt 1, 1. Birleşim, 26 Ekim 1961.

Cumhuriyet Senatosu Tutanak Dergisi, Toplantı Yılı 3, Cilt 16, 5. Birleşim, 6 Kasım 1963.

Cumhuriyet Senatosu Tutanak Dergisi, Toplantı Yılı 11, Cilt 4, 54. Birleşim, 2 Mayıs 1972.

ÇOKER, Fahri, **Türk Parlamento Tarihi Cumhuriyet Senatosu Üyelerinin Özgeçmişleri**, Cilt 1 (1961-1964), TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 1998.

DAĞLI, Nuran, AKTÜRK, Belma, **Hükümetler ve Programları**, Cilt 2 (1980-1980). TBMM Basımevi, Ankara 1988.

Millet Meclisi Tutanak Dergisi, Dönem 1, Cilt 36, 62. Birleşim, 23 Şubat 1965.

Millet Meclisi Tutanak Dergisi, Dönem 1, Cilt 36, 65. Birleşim, 26 Şubat 1965.

Millet Meclisi Tutanak Dergisi, Dönem 1, Cilt 43, 147. Birleşim, 16 Temmuz 1965.

Millet Meclisi Tutanak Dergisi, Dönem 2, Cilt 1, 1. Birleşim, 22 Ekim 1965.

Resmi Gazete, 14 Şubat 1946, Sayı: 6232.

Resmi Gazete, 18 Şubat 1947, Sayı: 6535, Karar No: 1524.

Resmi Gazete, 19 Kasım 1946, Sayı: 6458, Karar No: 1506.

Resmi Gazete, 12 Kasım 1955, Sayı: 9153, Karar No: 6020.

Resmi Gazete, 5 Mart 1965, Sayı: 11945, Karar No: 212.

TBMM Albümü, 1920-2010, 4. Cilt (1960-1983), Edt. Sema Yıldırım, Behçet Kemal Zeynel, TBMM Basın ve Halkla

İlişkiler Müdürlüğü Yayınları, Ankara 2010.

Tetkik Eserler, Hatıralar

EKŞİ, Oktay, “**Beyefendi**” **Suat Hayri Ürgüplü’nün Anıları**, MD Basım, İstanbul 2020.

GİRAYLAR, Sevim, **Zor Yıllar**, Tüze Yayıncılık, Ankara 2001.

İPŞİRLİ, Mehmet, “Hayri Efendi, Mustafa”, **TDV İslam Ansiklopedisi**, 17. Cilt, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1998, s. 62-64.

Sürelî Yayınlar

Cumhuriyet, 1 Şubat 1968.

Cumhuriyet, 27 Aralık 1981.

Cumhuriyet, 29 Aralık 1981.

Milliyet, 10 Aralık 1960.

Milliyet, 24 Şubat 1968.

Milliyet, 23 Nisan 1980.

Milliyet, 4 Ocak 1982.

22/07/2024 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/suat-hayri-urguplu-1903-1981/?pdf=6071> adresinden erişilmiştir